

Fundamental Rights
Forum
connect.reflect.act

GRONDRECHTENFORUM: ESSENTIËLE PUNTEN VOOR JOURNALISTEN

1. Wat houdt het Grondrechtenforum in?

Meer dan 400 deskundigen zullen gedurende drie dagen in Wenen samenkomen om de meest prangende vraagstukken waar Europa momenteel mee kampt, te bespreken. Het forum draait om drie thema's: de bescherming van vluchtelingen, het digitale tijdperk en inclusie. De deelnemers bestaan uit activisten en academici, ondernemingsleiders en creatieve denkers, ministers en diplomaten. Het forum in Wenen is het Davos van de mensenrechten.

2. Waarom is het Grondrechtenforum in het leven geroepen?

Europa heeft dringend behoefte aan antwoorden op de aanhoudende vluchtelingencrisis, de nog immer bestaande discriminatie en uitsluiting en de ingrijpende inbreuk op de privacy en op persoonsgegevens. Hoewel, deels dankzij het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, de bewustwording omtrent mensenrechten toeneemt, moet er meer worden gedaan. Om enkele voorbeelden te noemen: beleidsmakers moeten de implementatie van ons kader voor mensenrechten versterken, bedrijven moeten de toenemende interesse in maatschappelijk verantwoord ondernemen en inclusieve duurzame groei stimuleren en rechthebbenden moeten in staat worden gesteld volledig deel te nemen aan het dagelijks leven. Dit is waar het forum bij kan helpen.

3. Wat is de rol van de deelnemers?

Het forum zal mensen samenbrengen die normaal gezien niet de kans krijgen met elkaar in gesprek te komen. Sommigen zullen hun ideeën op een podium kort uiteenzetten en anderen zullen deelnemen aan paneldebatten en werkgroepen. Tijdens het forum zullen nieuwe partnerschappen tussen besluitvormers, deskundigen en mensen uit de praktijk worden gesmeed. Ze zullen toegang krijgen tot ondersteunende netwerken en kenniscentra en nieuwe verbintenissen ten aanzien van grondrechten in hun respectieve sector aangaan.

4. Wat wordt er van het forum verwacht?

Na afloop zullen deelnemers zich hebben verbonden aan een idee en, met name, aan praktische maatregelen om deze ideeën in acties om te zetten. De mijlpalen van het forum en de belangrijkste conclusies van de discussies zullen aan het eind van de drie dagen in de verklaring van de voorzitter worden samengevat. Dit zal gepaard gaan met actiepunten bestemd voor internationale organisaties, EU-instellingen, nationale en regionale overheden, ondernemingsleiders en het maatschappelijk middenveld. Deze acties moeten vóór het volgende forum zijn uitgevoerd. Het FRA verzorgt de follow-up van de thema's opdat het forum blijvend resultaat oplevert.

5. Welke beleidsmakers zijn aanwezig?

Politici uit de meeste EU-lidstaten nemen hieraan deel. Ze hebben allen status en expertise, maar velen hebben ook persoonlijke ervaringen met de thema's van het forum. **Helga Stevens**, lid van het Europees Parlement, bijvoorbeeld, is een van de weinige

dove politici en aanjager van de rechten van gehandicapten. **Cécile Kyenge**, nu lid van het Europees Parlement, kreeg racistische beledigingen door collega-politici naar het hoofd geslingerd toen zij in Italië minister van Integratie was. De ondervoorzitter van het Europees Parlement, **Ulrike Lunacek**, maakte naam toen zij campagne voerde voor LHBT-rechten in Oostenrijk; ze heeft nu een breed takenpakket dat de gelijkheid voor vrouwen bestrijkt en is rapporteur voor Kosovo.

Bij aanvang van het forum zal de beschermheer van het FRA, **Heinz Fischer**, het woord nemen. In juli loopt na twaalf jaar zijn laatste termijn als president van Oostenrijk af. Hij zal worden vergezeld door **Michael Häupl**, die met zijn 22 jaar burgemeesterschap van Wenen de langstzittende burgemeester in Europa is. De eerste vice-voorzitter van de Europese Commissie, **Frans Timmermans**, zal samen met de twee Oostenrijkse politici en de directeur van het FRA, **Michael O'Flaherty**, het forum formeel op het podium openen. De Commissie zal ook elders tijdens het forum sterk worden vertegenwoordigd, niet in het minst door **Dimitris Avramopoulos**, de commissaris voor Migratie, Binnenlandse Zaken en Burgerschap. Hij zal namelijk deelnemen aan een paneldebat dat ook de Maltese minister van Burgerlijke Vrijheden, **Helena Dalli**, zal bijwonen. Zij heeft aan de spits gestaan van wetgeving die haar land heeft geholpen koploper te worden op het gebied van LHBT-rechten.

Een andere nationale beleidsmaker is de Luxemburgse minister van Justitie, **Felix Braz**, die vorig jaar de onderhandelingen heeft geleid over de herziening van de regels inzake gegevensbescherming door de EU. Hij zal in een paneldebat over op rechten gebaseerd goed bestuur worden vergezeld door **Alexander Stępkowski**, onderminister van Buitenlandse Zaken in Polen. Zijn land is momenteel verwickeld in een groot internationaal dispuut over democratie en de rechtsstaat.

Dit debat zal ook worden bijgewoond door **Valeriu Nicolae**, staatssecretaris van Arbeid en Sociale Bescherming in Roemenië, wiens cv bestaat uit het produceren en schrijven van films en het werken met kinderen uit verarmde gebieden van Boekarest. Nicolae is afkomstig uit de Roma-gemeenschap. Daarnaast zullen nog twee prominente Roma, elk met een unieke kijk op inclusie, op het forum aanwezig zijn. **Soraya Post**, die zich lange tijd voor de rechten van minderheden heeft ingezet en momenteel een van de slechts twee Roma-leden van het Europees Parlement is, zal deelnemen aan een werkgroep die hiaten in de gelijkheidswetgeving zal onderzoeken. De Hongaarse deskundige in antropologie en voormalig lid van het Europees Parlement, **Lívía Járóka**, zal zich in een andere werkgroep over sociale inclusie buigen. Zij was in 2004 de eerste Roma-vrouw die voor het Europees Parlement werd verkozen.

6. Wie vertegenwoordigt het bedrijfsleven?

Als Chief Sustainability Officer van IKEA staat **Steve Howard** alom bekend om zijn unieke kijk op de grootste vraagstukken. Zijn idee dat westerse consumenten waarschijnlijk al meer meubelen hebben gekocht dan zij ooit nodig zullen hebben, heeft eerder dit jaar wereldwijd de krantenkoppen gehaald. Hij is een van de belangrijke sprekers op het forum en zal het hebben over de rol van het bedrijfsleven in het bevorderen van gelijkheid.

Een ander groot bedrijf op het forum is Facebook, waarvan het hoofd veiligheidsbeleid, **Gail Kent**, ook een achtergrond heeft in wetshandhaving in het Verenigd Koninkrijk. Zij zal onderzoeken hoe bedrijven privacy kunnen respecteren en tegelijkertijd de veiligheid vergroten. Een andere Amerikaanse IT-reus, Google, wordt vertegenwoordigd door zijn manager EU-overheidsbeleid, **Marc van der Ham**. Hij zal deelnemen aan werkgroepen die zich zullen buigen over initiatieven op het gebied van "e-gezondheid" en de manieren waarop privacy kan worden gerespecteerd in datagebaseerde bedrijven.

Een groep kleinere bedrijven en sociale ondernemingen werden gekozen omdat zij groot denken. **Christine Souffrant** bijvoorbeeld gebruikte haar persoonlijke fascinatie voor straatverkopers om er een wereldwijde sociale onderneming van te maken. Ze brengt verkopers in contact met kopers, waardoor de markt voor hun producten enorm wordt uitgebreid. Als nevenproduct heeft ze een bijzondere, inclusieve bedrijfsgemeenschap gecreëerd.

7. Welke creatieve denkers zijn aanwezig?

Ook kunstenaars worden bij het forum betrokken, niet in het minst de Italiaanse filmmaker **Gianfranco Rosi**. Zijn documentaire uit 2016 over het leven van migranten op Lampedusa won de Gouden Beer op het internationaal filmfestival van Berlijn. De Italiaanse premier Matteo Renzi heeft naar verluidt een exemplaar aan al zijn 27 EU-ambtgenoten gegeven. Rosi zal bespreken hoe rechthebbenden mondiger te maken. Zijn film zal tijdens een nevenevenement van het forum in Oostenrijk in première gaan. De documentairemaker **Nathalie Berger** zal in een werkgroep de rol van mensenrechten in film aankaarten. Haar studie in 2015 van het leven van Jörg Haider, de leider van de Oostenrijkse extreem-rechtse FPÖ, die in 2008 is omgekomen, heeft voor weerklank gezorgd nu de FPÖ opnieuw enorm aan populariteit wint.

Enkele Noord-Amerikaanse academici wier ideeën relevant zijn voor de huidige uitdagingen van Europa, zullen op het forum spreken. **James C Hathaway**, een docent internationaal recht, die tevens ngo's heeft opgezet om vluchtelingen te helpen, zal pleiten voor een andere kijk op vluchtelingenrecht in de wereld, en met name in Europa. Hij is voorstander van het Vluchtelingenverdrag van 1951, maar stelt dat de uitvoering ervan tot ontwrichting heeft geleid. Verder zal **Benjamin R Barber** uitleg geven over zijn kijk op een door burgemeesters bestuurde wereld – een idee dat veel ingang vindt in Europa, waar steden en gemeenten een campagne voeren tegen de handelsovereenkomst TTIP tussen de VS en de EU. De EU heeft onlangs de centrale rol van lokale overheden erkend door de samenwerkingsovereenkomst, het Pact van Amsterdam, te tekenen. In een hieraan gerelateerde voordracht zal **Alberto Alemanno**, een in Italië geboren en in de VS woonachtige rechtsgeleerde, de manieren bespreken waarop burgers mondiger kunnen worden gemaakt.

Een andere deelnemer met revolutionaire ideeën is de Poolse activist **Katarzyna Szymielewicz**; zij zal onderzoeken hoe gebruikers van digitale technologieën hun rechten en vrijheden ervaren. Szymielewicz, wier ngo digitale bewaking in zowel de publieke als de private sector bestrijdt, hoopt dat het forum zal helpen abstracte rechten en vrijheden te vertalen in waarden en emoties waar mensen echt iets om kunnen geven. Op het gebied van digitale rechten zal ook de Oostenrijkse activist **Max Schrems** deelnemen aan een paneldebat. Na een rechtszaak tegen Facebook te hebben aangespannen waarin een gegevensovereenkomst tussen de EU en de VS ongeldig werd verklaard, heeft hij onlangs aangegeven zijn eigen ngo op te zetten om de wet te gebruiken om de digitale rechten van mensen te beschermen.

Een activist die alles weet over het gebruiken van de wet om de kwetsbaren te beschermen, is **Hauwa Ibrahim**, die met succes tientallen vrouwen in de islamitische sharia-rechtbanken van Nigeria heeft verdedigd. Haar baanbrekende werk, met name wat betreft het vrijstellen van vrouwen tegen straffen zoals dood door steniging, is wereldwijd erkend. **Beth Greenhill**, een Britse klinisch psycholoog, is eveneens een inspirerende persoon die voor de rechten van de meest gemarginaliseerde personen heeft gevochten. Zij is van mening dat voor de behandeling van bepaalde patiënten, met name degenen

met geestelijke gezondheidsproblemen, voornamelijk werd uitgegaan van het potentiële gevaar dat ze voor anderen vormen. Om dit tegen te gaan en ervoor te zorgen dat de behoeften van de patiënt voorop worden gesteld, heeft ze een op rechten gebaseerde benadering voor zorgverleners in het Verenigd Koninkrijk ontwikkeld.

Geloofsgemeenschappen staan vaak centraal in tal van kwesties omtrent inclusie - of het nu is als slachtoffer van onverdraagzaamheid of in hun strijd voor bescherming van hun rechten. Twee deelnemers met verschillende ervaringen en achtergronden zullen dit onderwerp aansnijden. De ngo van **Robin Sclafani**, A Jewish Contribution to an Inclusive Europe, heeft lange tijd campagne gevoerd voor dialoog en begrip tussen verschillende gemeenschappen. Zij zal zich buigen over de overlappende kwesties van vrijheid van meningsuiting, haatzaaien en onlineanonimiteit. De Britse campagnevoerder **Fiyaz Mughal** heeft ook gewerkt aan het kweken van begrip en het verminderen van conflicten tussen verschillende geloofsgroeperingen. Een van de door hem opgezette projecten is Tell MAMA, dat mensen aanmoedigt antimoslim-haatincidenten te melden. Hij zal tegen het einde van het forum aan een paneldebat deelnemen.

De Belgische schrijver **Stefan Hermans** is ook iemand wiens werk aanspoort tot wederzijds begrip tussen geloofsovertuigingen en culturen. Kort na de terroristische aanslagen van Brussel in januari schreef hij een pleidooi om moslims niet naar een "spiritueel getto" te verbannen. Hij zal spreken over de noodzaak van empathie in een inclusieve maatschappij.

8. Welke overheidsvertegenwoordigers zijn aanwezig?

Ombudslieden zijn cruciale medespelers in de strijd om de rechtsstaat te waarborgen en burgers verhaalsmogelijkheden op het gebied van rechten te bieden – zij behoren dan ook tot de meest relevante overheidsvertegenwoordigers voor het forum. De Europese Ombudsman **Emily O'Reilly** zal een thematoespraak houden. Haar bijdrage zal worden aangevuld door de Kroatische ombudsman **Lora Vidovic**, die in een apart paneldebat zal bespreken hoe rechthebbenden mondiger kunnen worden gemaakt. Het Kroatische parlement heeft onlangs haar officiële verslag verworpen – dat is de eerste keer sinds de jaren negentig. Ze heeft echter beloofd haar kritische rol te blijven vervullen. Haar Nederlandse evenknie **Reiner van Zutphen**, een senior jurist die vorig jaar in functie is getreden, zal het tijdens het forum hebben over "e-overheid".

Nog twee overheidsvertegenwoordigers wier functies hen centraal in de vluchtelingen crisis hebben gesteld, zullen aanwezig zijn – **Shams Asadi**, de commissaris voor de mensenrechten van Wenen, en **Marina Roncoroni**, de commissaris voor integratie en migratie in het bestuursdistrict Steglitz-Zehlendorf in Berlijn. Dit biedt een unieke kans om inzichten te vergaren van lokale ambtenaren die te maken hebben met de dagelijkse realiteit van de vluchtelingen crisis.

9. Welke initiatieven zullen onder de aandacht worden gebracht?

De drie thema's van het forum hebben al geïnspireerd tot ontzettend veel creatieve gedachten. Elke dag zullen actiegroepen, academische instellingen en bedrijven zorgen voor kunstwerken, installaties, presentaties en multimedia-interactie. Onder hen bevindt zich een groep vluchtelingenkinderen die films zullen vertonen die zij hebben gemaakt over hun leven in het kamp in Traiskirchen in Oostenrijk. Daarnaast hebben schoolkinderen uit de omgeving van Wenen deelgenomen aan een wedstrijd om films te

maken met als titel: Wenen – een stad van de mensenrechten. De winnende teams zullen hun films op het forum vertonen.

De creatieve geesten achter het schoolbusproject, eveneens met als thema de bescherming van vluchtelingen, zullen uitleggen waarom zij oude bussen in mobiele scholen hebben omgebouwd om te helpen onderwijs te bieden aan vluchtelingen. Voorts zal de bedenker van een gids voor vluchtelingen met allerlei tips van wildplassen tot het glimlachen naar een vreemde, zijn werk uiteenzetten.

Kunstenaar Robert Gabris zal, wat betreft het algemenere thema inclusie, deelnemers van het forum vragen naar hun mening over het concept "geluk". Elke persoon zal zijn ideeën op een muur achterlaten die een muurschildering van wensen zal vormen. Van dichtbij is elke wens goed leesbaar. Als je afstand neemt, worden de wensen vaag. Een andere kunstvorm wordt vertegenwoordigd door de Spaanse groep Movement Against Intolerance. Een van hun baanbrekende projecten is een muzikale samenwerking van hiphopartiesten die teksten schrijven die het ethos van antivreedelingenhaat van de beweging weerspiegelen.

Het Network of European Roma Grassroots Organisations komt in alle drie de thema's van het forum terug. Zij zullen hun platform voor de bestrijding van wat zij zigeunerhaat noemen, voorstellen. Zoals de meeste beste ideeën, is ook deze zeer eenvoudig: hun gemeenschap aansporen gebruik te maken van het web om hun cultuur en levensverhalen te delen. Het portal, Romareact.org, fungeert als virtuele ontmoetingsplaats.

Aansluitend op de wens van het forum om te zorgen voor praktische resultaten is aan 25 techneuten gevraagd deel te nemen aan een hackathon. Zij zullen luisteren naar de ideeën van deelnemers en zullen applicaties ontwikkelen om te helpen grondrechten te bevorderen en te implementeren. De techneuten zullen in groepen worden onderverdeeld en om het beste idee tegen elkaar strijden.

De deelnemers aan het forum worden uitgenodigd voor een receptie in het Magdas Hotel, een grotendeels door vluchtelingen geleid project. Zij hebben het hotel, dat voorheen een bejaardentehuis was, in 2015 opgericht met behulp van geld dat deels middels een crowdfundingcampagne is opgehaald. Het resultaat is de meest praktische uiting van het ethos van het forum: verbinden, denken, handelen.

Voor verdere informatie kunt u contact opnemen met het FRA-mediateam:

E-mail: media@fra.europa.eu / Tel.: +43 1 58030-650/642